

Lakimies Silja Dahlgren

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle, kuuleminen 22.11.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansaneläkelain muuttamisesta (HE 128/2024 vp)

Esityksen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelakia.

Esityksessä ehdotetaan, että kansaneläkkeeseen eli kansaneläkelain mukaiseen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen olisi oikeus vain Suomessa asuvalla henkilöllä. Jos eläkkeensaaja asuu lain voimaantullessa Euroopan parlamentin ja neuvoston sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua asetusta (EY) N:o 883/2004 (jäljempänä sosiaaliturva-asetus) soveltavassa maassa, kansaneläkkeen maksu keskeytettäisiin lain voimaantuloa seuraavan kuukauden alusta.

Esityksen mukaan Suomessa asuvien kansaneläkkeet laskettaisiin sosiaaliturva-asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa vähimmäisetuutena siten kuin EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetään. Esityksen mukaan sosiaaliturva-asetuksen pro rata -eläkkeen laskentaa koskevia sääntöjä ei sovellettaisi kansaneläkkeeseen.

Ehdotetut muutokset perustuvat siihen, mitä sosiaaliturva-asetuksen 58 artiklassa säädetään vähimmäisetuudesta, jollaisena kansaneläkettä eli kansaneläkelain mukaista vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä on perusteet pitää.

Esityksen tavoitteet

Esityksellä tavoitellaan 38 miljoonan euron vuosittaista valtiontalouden säästöä. Esitetyillä muutoksilla vahvistettaisiin kansaneläkejärjestelmän tarkoitusta turvata Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa silloin, kun henkilön työeläke lyhyen työuran tai matalan ansiotason vuoksi on jäänyt vähäiseksi tai oikeutta työeläkkeeseen ei ole. Esityksen tavoitteena on muuttaa kansaneläkelakia vastaamaan EU-tuomioistuimen viimeaikaisessa oikeuskäytännössä omaksumaa tulkintaa vähimmäisetuuden luokittelusta.

Esitystä koskeva perustuslakivaliokunnan lausunto (PeVL 51/2024 vp)

Perustuslakivaliokunnalla ei ole huomautettavaa esityksen tavoitteisiin, joita voidaan pitää lähtökohtaisesti perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa ehdotetusta sääntelystä myöskään perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussääntelyn kannalta.

Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ei ole täysin selvää, salliiko EU-tuomioistuimen tuomio asiassa C-189/16 Zaniewicz-Dybeck kansaneläkelain muuttamista hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla. Selvää ei valiokunnan käsityksen mukaan ole myöskään se, onko ehdotettu sääntely sopusoinnussa EU-oikeuden kanssa. Perustuslakivaliokunta kiinnittää sosiaali- ja terveysvaliokunnan erityistä huomiota hallituksen esityksen sisältämän lakiehdotuksen perusteltavuuteen EU-oikeuden näkökulmasta. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan on syytä varmistua huolellisesti hallituksen esityksessä EU-oikeudesta esitetyn tulkinnan oikeellisuudesta.

Lakimies Silja Dahlgren

Esityksen suhde EU:n sosiaaliturva-asetukseen

EU:n sosiaaliturva-asetus

EU-maiden välillä liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaoikeuksien yhteensovittamisesta säädetään sosiaaliturva-asetuksessa. Jäsenvaltiolla on toimivalta määrittää sosiaaliturvajärjestelmiensä sisältö, ja sosiaaliturva-asetuksen tarkoituksena on ainoastaan kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen. Kunkin jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan vapaasti vahvistaa muun muassa edellytykset, joiden täyttyessä oikeus etuuksiin syntyy. Jäsenvaltioiden on kuitenkin tätä toimivaltaa käyttäessään noudatettava unionin oikeutta ja erityisesti niitä perustamissopimusten määräyksiä, jotka koskevat jokaiselle unionin kansalaiselle tunnustettua vapautta liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella.

Sosiaaliturva-asetuksessa säädetään periaatteesta, jonka mukaan EU-maiden välillä liikkuva henkilö kuuluu vain yhden valtion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin. Sosiaalivakuutusmaksut maksetaan vain tähän valtioon, ja etuudet myönnetään tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Jos henkilö tekee työtä, sovelletaan työskentelyvaltion lainsäädäntöä. Työelämän ulkopuolella olevaan henkilöön, esimerkiksi eläkkeensaajaan, sovelletaan asuinvaltion lainsäädäntöä.

Sosiaaliturva-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien etuuksien myöntämisen ja maksamisen edellytykseksi ei lähtökohtaisesti voida asettaa maassa asumista. Lisäksi asetuksen perusteella etuuksia voi viedä maasta toiseen eli eksportoida. Sosiaaliturva-asetuksessa on kuitenkin joitakin poikkeuksia etuuksien maasta vietävyyden periaatteeseen. Etuuksien maastavientiä koskevia säännöksiä ei sovelleta maksuihin perustumattomiin rahallisiin erityisetuuksiin. Maksuihin perustumattomat erityisetuudet täytyy sisällyttää asetuksen liitteeseen X. Erityisillä maksuihin perustumattomilla rahaetuuksilla tarkoitetaan sellaisia sekatyyppejä etuuksia, joissa on sekä sosiaaliturvaetuuden että sosiaalihuollon piirteitä. Lisäksi maasta vietävyyden periaatetta sovelletaan työttömyysetuuksiin vain rajoitetusti.

Sosiaaliturva-asetuksen vanhuuseläkkeitä ja perhe-eläkkeitä koskevan luvun 58 artiklaa sovelletaan vähimmäisetuuksiin. Kyseinen artikla on erityissäännös, jossa säädetään vähimmäisetuuksien maksamisesta henkilön asuinmaassa. EU-tuomioistuin on katsonut, että vähimmäisetuutta koskevaa artiklaa sovelletaan ainoastaan, jos sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka alueella työntekijä asuu, säädetään vähimmäisetuudesta (ks. esimerkiksi tuomio 30.11.1977, Torri, 64/77, EU:C:1977:19). Sosiaaliturva-asetuksessa ei siten myöskään edellytetä vähimmäisetuudeksi luokiteltavan eläkkeen maksamista ulkomaille.

Vähimmäisetuutta koskeva oikeuskäytäntö

Sosiaaliturva-asetuksen vähimmäisetuutta koskevan määräyksen tulkinnasta on vanhempaa oikeuskäytäntöä 1970–80-luvuilta. EU-tuomioistuin on vakiintuneesti katsonut, että vähimmäisetuudesta on kyse silloin, kun asuinvaltion lainsäädäntö sisältää erityisen takeen, jonka tarkoituksena on varmistaa sosiaaliturvaetuuksien saajille vähimmäistulo, joka ylittää niiden etuuksien tason, joita he voisivat vaatia vain vakuutuskausiensa tai -maksujensa perusteella (esimerkiksi tuomio 17.12.1981, Browning, 22/81, EU:C:1981:316). Oikeuskäytännön mukaan vähimmäisetuus koskee tapauksia, joissa työntekijän työurat valtioiden häneen soveltaman lainsäädännön mukaan ovat olleet suhteellisen lyhyitä, joten näiden valtioiden vastuulla olevien etuuksien kokonaismäärä ei riitä kohtuullisen elintason ylläpitämiseen (esimerkiksi tuomio 30.11.1977, Torri, 64/77, EU:C:1977:197).

EU-tuomioistuin on tuoreemmassa oikeuskäytännössä katsonut asiassa C-189/16 Zaniewicz-Dybeck, että Ruotsin sosiaalivakuutuskaaressa mukainen takuueläke *garantipension* on sosiaaliturva-asetuksen mukainen vähimmäisetuus. EU-tuomioistuimen mukaan *garantipensionin* tarkoituksena on varmistaa sen saajille kohtuullinen elintaso takaamalla heille vähimmäistulo, joka ylittää määrän, joka heille kuuluisi, jos he

Lakimies Silja Dahlgren

saisivat vain ansioperusteista vanhuuseläkettä, kun tämä määrä osoittautuu liian pieneksi tai kun he eivät saa lainkaan tällaista eläkettä. *Garantipension* muodostaa siten Ruotsin yleisen eläkejärjestelmän perusturvan. EU-tuomioistuimen mukaan kyseinen *garantipension* on tarkoituksensa perusteella sosiaaliturva-asetuksen mukainen vähimmäisetuus.

Ennen Ruotsin *garantipensionia* koskevaa tuomiota 7.12.2017, Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946 Ruotsin eläkeviranomaisen Pensionsmyndighetenin tulkinta oli, että Ruotsin *garantipension* ei ole asetuksen mukainen vähimmäisetuus, ja sitä maksettiin muissa EU-maissa asuville eläkkeensaajille. EU-tuomioistuimen tuomion myötä Pensionsmyndigheten muutti tulkintaansa vuonna 1938 tai myöhemmin syntyneiden *garantipensionin* osalta. Ruotsissa säädettiin väliaikainen laki, jonka perusteella *garantipensionia* maksettiin sosiaaliturva-asetusta soveltaviin maihin vuoden 2022 loppuun saakka. Vuoden 2023 alussa Ruotsi lakkautti sosiaaliturva-asetusta soveltavissa maissa asuvien *garantipensionin* maksun.

Lisäksi EFTA:n tuomioistuin on tuomiossa 18.4.2024, A ja Arbeids- og velferdsdirektoratet, E-3/23 todennut, että vähimmäisetuuden ei tarvitse olla määrältään kiinteä tai täsmennetty. Se voidaan laskea lisäyksillä ja vähennyksillä, joiden tarkoituksena on ottaa huomioon muun muassa asianomaisen henkilön henkilökohtainen tilanne. EFTA:n tuomioistuimen mukaan sosiaaliturva-asetuksen 58 artikla koskee tarkoituksensa perusteella pääasiallisesti tilanteita, joissa vähimmäisetuuden määrä on riippuvainen täytyneiden vakuutus- tai asumiskausien pituudesta. Kansallisessa etuudessa voi siis olla kyse vähimmäisetuudesta, vaikka etuutta voidaan korottaa tai alentaa vakuutus- tai asumiskausien perusteella.

EU-tuomioistuin on katsonut, että vähimmäisetuudeksi luokiteltava eläke on laskettava sosiaaliturva-asetuksen vähimmäisetuutta koskevien määräysten ja kansallisen lainsäädännön säännösten mukaisesti. Vähimmäisetuuden laskentaan ei saa soveltaa sosiaaliturva-asetuksen määräyksiä, jotka koskevat eläkkeiden pro rata -laskentaa eli vakuutuskausiin suhteutettua laskentaa. Vähimmäisetuutta koskevia oikeuksia laskettaessa on sosiaaliturva-asetuksen nimenomaisen säännöksen mukaan otettava huomioon niiden eläketulojen tosiasiallinen määrä, jotka asianomainen saa toisesta jäsenvaltiosta (tuomio 7.12.2017, Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946).

Kansaneläkkeen luokittelu EU:n sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa

Tausta nykyiselle luokittelulle

Suomen asumisperusteissa etuuslainsäädännössä pääsääntö on, että asumisperusteisia etuuksia ei makseta henkilöille, jotka asuvat vakituisesti ulkomailla. Suomen liittyessä Euroopan talousalueeseen (ETA) katsottiin, että kansaneläke on kuitenkin myönnettävä myös sellaiselle henkilölle, joka eläketapahtuman sattuessa asuu toisessa jäsenvaltiossa (ks. HE 227/1992 vp).

ETA-sopimukseen liittyäessä kansaneläkejärjestelmä oli erilainen kuin nykyisin. Kansaneläkkeen pohjaosaan oli oikeus riippumatta muiden eläketulojen suuruudesta ja vakuutetut ja työnantajat osallistuivat kansaneläkkeen rahoittamiseen vakuutusmaksuilla.

ETA-sopimuksen voimaansaattamisen yhteydessä katsottiin tarpeelliseksi tarkistaa kansaneläkejärjestelmää, sillä muutoin ETA-sopimukseen liittyvänä seurauksena olisi voinut olla kansallisen vähimmäisturvan maasta vienti suhteettomassa laajuudessa ja kansaneläkejärjestelmän tavoitteen Suomessa asuvien henkilöiden vähimmäiseläketurvasta huolehtivana etuusjärjestelmänä heikkeneminen (HE 227/1992 vp). Jotta kansaneläkejärjestelmän merkitys Suomessa asuvien vähimmäiseläketurvana pystyttiin turvaamaan, muutettiin kansaneläkelakia siten, että kansaneläkkeen määrä suhteutetaan henkilön Suomessa asumaan aikaan. Lakimuutosta koskevien esitöiden mukaan myös Ruotsissa valmisteltiin vastaava muutos.

Lakimies Silja Dahlgren

Kansaneläkelakiin on tehty sosiaaliturva-asetukseen liittyvät johtuvat mukautukset. Kansaneläkelaisissa säädetään, että lain mukaisiin etuuksiin on oikeus muualla kuin Suomessa asuvalla henkilöllä, jos etuudensaaja asuu valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta. Lisäksi kansaneläkelaisissa on säännös sosiaaliturva-asetuksen mukaisen pro rata -laskennan soveltamisesta kansaneläkkeeseen niissä tilanteissa, kun henkilö asuu eläkettä hakiessaan muussa sosiaaliturva-asetusta soveltavassa maassa taikka Suomessa asuva henkilö ei ole asunut Suomessa kolmea vuotta.

Nykytilan arviointi

Sosiaaliturva-asetuksen mukaista vähimmäisetuutta koskevan edellä kuvatun tuoreemman oikeuskäytännön sekä kansaneläkejärjestelmään ETA-sopimuksen voimaansaattamisen jälkeen tehtyjen muutosten vuoksi on perusteltua tarkastella uudelleen kansaneläkkeen luokittelua suhteessa sosiaaliturva-asetukseen.

EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella sosiaaliturva-asetuksen 58 artiklan soveltamisalaan kuuluvan vähimmäisetuuden luokittelussa keskeistä on nimenomaan kysymyksessä olevan etuuden tarkoitus. Voimassa olevan kansaneläkelain mukaan kansaneläkkeen tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa vanhuuden ja työkyvyttömyyden ajalta.

Suomen lakisääteinen eläkejärjestelmä koostuu työansioista karttuvasta työeläkkeestä ja vähimmäisturvan takaavasta kansaneläkkeestä sekä takuueläkkeestä. Kansaneläkkeen tarkoituksena on turvata vähimmäistoimeentulo sellaiselle eläkkeensaajalle, jonka työeläke lyhyen työuran tai matalan ansiotason vuoksi on jäänyt vähäiseksi tai jolla ei ole lainkaan oikeutta työeläkkeeseen (ks. HE 50/2010 vp, s. 5, HE 90/2006 vp, s. 31, HE 43/2019 vp, s. 5). Kansaneläkettä ei makseta, mikäli eläkkeensaajan eläketulot ylittävät yksin asuvalla 1 601,20 euroa kuukaudessa ja avio- tai avoliitossa olevalla 1 434,87 euroa kuukaudessa. Kansaneläkkeen täysi määrä on yksin asuvalle 775,70 euroa kuukaudessa ja avio- tai avoliitossa olevalle 692,54 euroa kuukaudessa vuoden 2024 tasossa. Täyttä kansaneläkettä voi saada vain, jos eläkkeensaajan muiden eläkkeiden yhteismäärä on enintään 65,62 euroa kuukaudessa vuoden 2024 tasossa. Tämän ylittävältä osalta työeläke ja muut korvaukset vähentävät kansaneläkettä 50-prosenttisesti.

EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vähimmäisetuudesta on kyse silloin, kun asuinvaltion lainsäädäntö sisältää erityisen takeen, jonka tarkoituksena on varmistaa sosiaaliturvaetuuksien saajille vähimmäistulo, joka ylittää niiden etuuksien tason, joita he voisivat vaatia vain vakuutuskausiensa tai -maksujensa perusteella. Edellä kuvatulla tavalla kansaneläke turvaa sellaisen eläkkeensaajan toimeentuloa, jonka työeläke on matala tai oikeutta työeläkkeeseen ei ole. Näin ollen kansaneläkkeen tarkoitus vastaa EU-tuomioistuimen tulkintaa vähimmäisetuuden tarkoituksesta. Oikeus kansaneläkkeeseen ei perustu maksettuihin vakuutusmaksuihin toisin kuin työeläkelainsäädännön mukainen työeläke. Nykyisin kansaneläkemenot rahoitetaan kokonaan valtion varoin.

Kansaneläkkeen määrään vaikuttavat muiden eläketulojen määrän lisäksi eläkkeensaajan perhesuhteet sekä Suomessa asutun ajan pituus. Myös tältä osin kansaneläkkeen luonne vastaa oikeuskäytännössä tehtyä luonnehdintaa vähimmäisetuudesta. Oikeuskäytännössä on tarkentunut, että vähimmäisetuuden ei tarvitse olla määrältään kiinteä tai täsmennetty, vaan laskennassa voidaan ottaa huomioon asianomaisen henkilön henkilökohtainen tilanne. Oikeuskäytännössä on vahvistettu, että kansallisessa etuudessa voi olla kyse vähimmäisetuudesta, vaikka etuuden määrä riippuu asumiskausien pituudesta.

Kansaneläkkeen luokittelu vähimmäiseläkkeeksi tarkoittaa sitä, ettei sosiaaliturva-asetus velvoita sen maksamista toisissa EU-maissa asuville. Lisäksi luokittelu vähimmäisetuudeksi tarkoittaa, että sosiaaliturva-asetuksen pro rata -laskentaa koskevia säännöksiä ei saa soveltaa kansaneläkkeeseen.

Lakimies Silja Dahlgren

Sosiaaliturva-asetuksen liitemääräykset

Sosiaaliturva-asetuksessa on jäsenvaltiokohtaisia liitemääräyksiä, jotka perustuvat asetuksen useisiin eri artikloihin. EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan liitemääräykset ovat yhtä velvoittavia kuin asetuksen muut määräykset (tuomio 20.9.1994, Drake, C-12/93, EU:C:1994:336).

Sosiaaliturva-asetuksen 88 artiklan mukaan asetuksen liitteet tarkistetaan määräajoin. Kun kansallista sosiaaliturvalainsäädäntöä muutetaan, tulee asetuksen liitteitä päivittää tarpeellisin osin. Sosiaaliturva-asetuksen 88 artiklan otsikon sanamuodosta "Liitteiden ajantasaistaminen" ilmenee, että liitteitä päivitetään kansallisten lainsäädäntömuutosten tultua voimaan. Menettely siis on, että liitteet ajantasaistetaan kansallisten lainmuutosten jälkeen, eikä liitteiden päivittäminen ennen kansallisen lainmuutoksen voimaantuloa ole mahdollista.

Suomella on sosiaaliturva-asetuksen liitteissä kansaneläkkeitä koskevia määräyksiä. Liitemääräyksissä ei säädetä kansaneläkkeen maksamisesta ulkomailla asuville. Liite XI sisältää kansaneläkettä koskevan poikkeuksen sosiaaliturva-asetuksen mukaisen eläkkeen laskentaa koskeviin säännöksiin. Kyseinen liitemääräys on otettu sosiaaliturva-asetukseen, sillä lähtökohtaisesti sosiaaliturva-asetuksessa samanlaisten etuuksien yhteensovittaminen ei ole sallittua. Samanlaisilla etuuksilla tarkoitetaan saman henkilön vakuutuskausiin perustuvia eläkkeitä. Liite XI kuitenkin sisältää tähän sääntöön kansaneläkettä koskevan poikkeuksen, jonka perusteella toisen EU-maan maksama työeläke on voitu huomioida eläketulona kansaneläkettä laskettaessa. Liitemääräyksen johdosta kansaneläkkeen laskeminen vastaa jo nykyisellään pitkälti vähimmäisetuuden laskemiselle asetettuja vaatimuksia.

Kuten edellä on selostettu, vähimmäiseläkkeen laskentaan ei tule soveltaa asetuksen sisältämiä määräyksiä pro rata -eläkkeiden laskennasta, vaan tällainen etuus on laskettava sosiaaliturva-asetuksen vähimmäisetuutta koskevien määräysten ja kansallisen lainsäädännön säännösten mukaisesti. Koska kansaneläke tulisi luokitella vähimmäisetuudeksi, ei liitemääräysten sisältämiä laskentasääntöjä tule periaatteessa soveltaa. Sosiaaliturva-asetuksen liitteiden seuraavan ajantasaistamisen yhteydessä liitemääräyksiä tuleekin päivittää siten, että kansaneläkettä koskevat erityissäännöt poistetaan liitteistä. EU-tuomioistuimen vahvistamalla tavalla vähimmäisetuutta laskettaessa sosiaaliturva-asetuksen 58 artiklan nimenomaisen säännön mukaan huomioon otetaan toisesta jäsenvaltiosta maksettavien eläketulojen tosiasiallinen määrä. Näin ollen Suomella ei ole enää tarvetta muista maista maksettavien eläketulojen huomioimista koskevalle erityiselle liitemääräykselle.

On myös huomionarvoista, että sosiaaliturva-asetuksen eri liitteillä on erilaisia juridisia merkityksiä. Kuten edellä on mainittu, etuuksien maastavientiä koskevia säännöksiä ei sovelleta maksuihin perustumattomiin rahallisiin erityisetuksiin, mikäli etuus on sisällytetty asetuksen liitteeseen X. Sosiaaliturva-asetuksessa ei ole vähimmäisetuusia koskevaa liitettä, eikä eläkkeen vähimmäisetuudeksi luokittelu edellytä sen sisällyttämistä mihinkään liitteeseen. Sosiaaliturva-asetuksen 9 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava Euroopan komissiolle vuosittain toimitettavissa kirjallisissa ilmoituksissa muun muassa 58 artiklassa tarkoitetuista vähimmäisetuuksista. Ehdotetun muutoksen voimaantultua Suomen tulee ilmoittaa Euroopan komissiolle kyseisessä ilmoituksessa, että kansaneläke on sosiaaliturva-asetuksen 58 artiklan mukainen vähimmäisetuus.

Yhteenveto

Sosiaaliturva-asetuksen 58 artiklaa koskeva oikeuskäytäntö on tarkentanut vähimmäisetuuden luonnehdintaa. Edellä kuvatuin perustein hallitus on esittänyt, että kansaneläkkeessä on kyse sosiaaliturva-asetuksen 58 artiklan mukaisesta vähimmäisetuudesta. Sosiaaliturva-asetus ei velvoita vähimmäisetuuden maksamista toisissa EU-maissa asuville henkilöille, mutta asetuksessa ei myöskään kielletä vähimmäisetuudeksi luokiteltavan eläkkeen maksamista toisiin jäsenvaltioihin.

Lakimies Silja Dahlgren

Esityksessä ehdotetaan kansaneläkelakiin muutoksia, joiden perusteella sosiaaliturva-asetusta soveltavissa maissa asuville ei enää maksettaisi kansaneläkettä. Esitys on osa hallituksen julkisen talouden vahvistamiseksi valitsemaa kokonaisuutta ja sillä tavoitellaan 38 miljoonan euron vuosittaista valtiontalouden säästöä.

Koska kansaneläke on perusteltua katsoa sosiaaliturva-asetuksen mukaiseksi vähimmäisetuudeksi, on sen laskennassa Suomessa asuvien osalta toisaalta noudatettava vähimmäisetuuden laskentaa koskevia määräyksiä ja periaatteita. EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vähimmäisetuuteen ei ole hyväksyttävää soveltaa asetuksen mukaista pro rata -laskentaa. Tästä luopuminen esityksessä ehdotetun mukaisesti Suomessa asuvien kansaneläkkeensaajien osalta perustuu näin ollen EU-oikeuteen, jota kansallisen sääntelyn tulee vastata.